

аввалаш дар сах. 6

Дараҷаи фаолиятнокии донишҷӯёнро муайян намоянд. Дар навбати худ барои баргараф намудани норасогиҳои дар дониши донишҷӯён буда чораҳои зарури андешанд. Сухбат имконият медиҳад, ки донишҷӯён ба таҳлили далелҳо чалб карда шаванд.

Дар ҷараёни таълими суҳбати барои аз нав бахотир овардан низ аҳмияти калон дорад, ки дар рафти он донишҷӯён ба вазифаҳои омӯзгорон донишҳои пеш ғирифташонро ба хотир меоваранд. Ин намуди суҳбат дар дарсҳои такрори ҷамъбасти васеъ истифода бурда мешавад. Сухбати ба хотироваранда аксар вақт бо суҳбати эвристики пайваст мешавад.

Барои додани донишҳои нав аз суҳбати алоқанок низ истифода кардан мумкин аст. Ин суҳбат низ дар шакли саволҳои омӯзгор ва ҷавобҳои донишҷӯён гузаронида мешавад, шартӣ муҳими муваффақият пайдо кардани он ба андозае минимум дониш доштани донишҷӯён мебошад. Ин дониш метавонад барои ҷавоб додан роҳнишондеҳ ва таъҷиб шаванд.

Бо ифодаи Баронов С. П. методҳои таълим духел мешавад: методи эвристики (чустучуй), репродуктиви (айнан такрор кардан). Дар луғати тафсирии истилоҳоти педагогика пиромуни хелҳои методи суҳбат чунин омадааст: «Сухбат намудҳои зерин дорад; маълумотдиҳӣ (ҳангоми маълумоти нав), эвристики (такрори материали таълими барои мустаҳкам кардани дониш бо роҳи муқоиса)». Маълум аст, ки суҳбат ҳамчун методи таълими вазифаҳои муайянеро дар таълим иҷро менамояд. Дар китоби «Педагогикаи мактаб» навишта шудааст: аз рӯи ҷои худ суҳбат дар рафти таълимӣ дорои вазифаҳои гуногун мебошад:

донишҷӯёнро барои фаҳмидани мавод тайёр мекунад, маводи навро мефаҳмонанд, истифодаи донишҳои навро дар шароити навувофикмесозад, дар ҳалли масъалаҳои амали корфармуда мешавад ва ғайра.

Нисбат ба методи суҳбат як қатор талабҳои педагогӣ пешниҳод шудаанд. Талабҳои асосӣ нисбат ба ин метод аз силсилаи мантиқан фикр кардашудаи саволҳои иборат мебошад. Чунки ҳар қадар саволҳо дастрас, аниқ, фаҳмо бошанд, ҳамон қадар донишҷӯёнро ҳавасманд мегардонанд ва ё ба худ чалб менамояд.

Донишҷӯ бояд равшан фаҳмад, ки на ҳамаи омӯзгорон аз уҳдаи дар асоси талабҳои педагогӣ ба донишҷӯён савол додан баромада метавонанд. Борҳо мо шохиди нодуруст саволгузори омӯзгорон гардидем. Масъалан: дар бораи Чоми чи медони, бигуй? Қадом мавзуро, ки доир ба адабиёт хонда боши, нақл намое? ва ғайраҳо. Баъзан саволҳои дода мешаванд, ки ҷавобаш ҳа ё не ро талаб мекунанд, масалан: Мирзо Турсунзода соли 1910 таваллуд шудааст, дуруст аст ё не? ва ғайра.

Саволҳои аввал барои донишҷӯ номафҳуманд, зеро донишҷӯ пеш аз ҳама на дар бораи ҷавоб ба саволҳо, балки дар бораи он фикр мекунад, ки омӯзгор қадом намуди саволгузори кардани бошад. Саволи охириин бошад, барои инкишофи қобилияти фикрии донишҷӯён монети мерасонад. Саволҳои бодтарзетартиб дода шаванд ки фикри донишҷӯёнро ташаккул диҳанд, барои муайян намудани аломатҳои асосӣ далелу бурҳонҳо ҳодисаҳо

алоқани байни онҳо ва процессҳои расонанд, дараҷаи дониш, маҳорат ва малақаҳои донишҷӯёнро муайян намоянд. Методи суҳбат бо тамоми дигар методҳои таълими робитаи қави дорад ва қариб, ки дар ҳамаи шаклҳои ташкили таълим инчунин дар ҳамаи семинарҳои истифода бурда мешавад. Методи суҳбат бо омӯзгорон имкон медиҳад ки фаолияти таълимии донишҷӯёнро фаъл гардонанд, дар омӯзиши маводи гуногуни таълими кори дастҷамъиро ташкил намояд. Сухбат бояд тарзе ташкил карда шаванд, ки бо донишҷӯён барои мустақилона фикр кардан ва исбот карда тавонистани фарзу тахминҳои имконият диҳад.

Ҳар як дарс дар ҷадвал дохил карда мешавад, вай дар доираи вақт ва ҳаҷми маводи таълими маҳдуд аст; дарс ҳамчун шакли доими таълими, ки аз худқунии систематикӣ дониш, маҳорат ва малақаҳоро дар донишҷӯён таъмин менамояд, ба дарс иштирок кардани ҳамаи донишҷӯён ҳатмист, инак, ҳамаи онҳо системаи донишҳоро, ки бо мантиқи муайян ба дарсҳо тақсим шудаанд, аз худ менамоянд; дарс шакли муҷассамаи ташкили таълим аст. Вай мазмуни гуногунро дар бар мегирад, ки мувофиқан ба онҳо метод ва усулҳои зарурии таълим истифода бурда мешаванд.

Ҳасанов А. омӯзгори кафедраи «фанҳои гуманитарӣ»

НУРАФШОН

ЧОРШАНБЕ 19-июли соли 2017 №7 (31)

Наирияти Донишқадаи энергетикӣ Тоҷикистон
ОБ - МУҚАДДАС ВА ҲАЁТБАХШ

Об бузургтарин неъматест, ки барои инсоният ато шудааст. Об ба хотири он нуфузе, ки дар оғозу таърихи офариниш, сохтори олам, тавлиди ҳаёт, нумӯи ростиҳо, зиндагии ҳайвонот ва ҳаёти одамон дорад, дар таърихи афкори маънавии инсоният ҳамеша мавриди таваҷҷӯҳи хоса қарор гирифта омадааст. Об дар рӯзгори инсон талаботи рӯзмарра ба ҳисоб рафта, нисбат ба дигар ғизоҳои манбаҳо бештар истифода мегардад. Ҳаёти инсонро бе истифодаи об тасаввур кардан ғайриимкон аст. Чи дар тасаввуроти халқияту ақвоми олам ва чи дар адиёни ҷаҳонӣ, мисли Зардуштия, Яҳудия, Масехия ва Ислом об ба сифати як муъҷизаи осмонӣ, офаридаи Худо ва баёнгари эҷозии илоҳӣ, чун ашёи муқаддас ҳаётбахш ва поксоии инсон мақоми бузургеро соҳиб аст. Дар тасаввуроти мардумӣ

ва осори фарҳангии ва дар тавзеҳи илмиву фалсафии об ҳам дар аҳди бостон ва ҳам дар асрҳои миёна таваҷҷӯҳи аввалин дараҷа ба мавқеи маънавию ахлоқию он дар зиндагии одамон дода шудааст. Ҳарчанд шинохти дақиқи илмии об танҳо дар асрҳои охир муяссар мешавад, аммо ҳамон тасаввурҳои ибтидоӣ асоси таърихи тавзеҳи мазҳабӣ дар сурати рамзӣ ва тасвирӣ ва кулли хеле аз хусусияти моддӣ ва табиати хоси обро фаро гирифтаанд ва худ нис дар ҷараёни дарку тавзеҳи ҳамаи қазия ба миён омадаанд.

Бинобар ин, ҳангоме, ки дар бораи мавқеи об дар зиндагии рӯзмарраи инсоният, ривоҷи иҷтимоӣ иқтисод, сихатии ҷисмонии он ва идомаи рӯзгори солими вай, умуман дар бораи покӣ ва нигоҳ доштан, сарфаву саришта намудани об, эҳтиёт кардан ва эҳтиёт шудан аз оқибати

ногувори камбуду даҳшати саркашиҳои он суҳан ба миён меоварем, бояд дар баробари дарки илмиву хоҷагии мақоми ин неъмат ба бебаҳо, пеш аз ҳама муносибати маънавию ахлоқию онро дар мавриди қазияи мазкур аниқ муайян карда бошад. Зеро, амали шудани бисёре аз ин масъалаҳо ба мо – инсонҳо, ба самимият ва хоҳиши воқеаамон вобаста мебошад. Маҳз ба ҳам пайвастании шинохти илмӣ бо муносибати солими маънавий ба об метавонад моро ба кӯи мурод расонад ва боиси ба вучуд омадани эҳтиромҳои ҳақиқӣ нисбат ба ин ашёи зиндагиофар гардад.

Тибқи маълумотҳои илмӣ ҷузъи муҳими сохтори олам иборат аз об аст ва он бахши асосии ландшафти заминро ташкил медиҳад. Маҳз об аст, ки тамоми соҳоти зиндагии инсонро аз таваллуд то марг, аз васоити ғизо

НУРАФШОН

МУҲАММАДИ МУСАВВА

Абдуллоев Бахтиёр

ТАРРОХ:

Абдуллоев БАХТИЁР

Наирияти Донишқадаи энергетикӣ Тоҷикистон

Web: www.det.tj

тел: 905551718

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:

Назарзода Хайрулло

Кибриё Мирзоева

Зарина Шарифова

Ба хотири гуногунандеши матолибе низ нашр мешаванд, ки рӯзнома зимнан метавонад бо муаллифони ҳамакида набошад ва масъулияти онро ба душ нагирад.

Рӯзнома моҳе як маротиба дар Маркази инноватсионӣ ва парки технологияи Донишқадаи энергетикӣ Тоҷикистон нашр мешавад. Нишонии мо: валоити Хатлон ноҳияи Бохтар

то инкишофи иқтисодию саодати ӯ, аз покизагиву сихатӣ то ҳасоиси маънавӣ ва оғозу равнаки фарҳангии вай маъни мебахшад.

Мақоми об дар осори мазҳабии дигар халқҳо, аз ҷумла, дар китобҳои муқаддаси «Таврот», «Забур» ва «Инчил» сазовор ба гуфтугӯи алоҳида мебошад. Дар осори мазкур, баҳусус «Таврот» мақоми об дар офариниш мавриди гуфтугӯ қарор гирифтааст. Чунин ба назар мерасад, ки Худо пеш аз ҳама обро офарида будааст ва ҳангоме, ки ӯ дар ибтидои хилқат Замину Осмонро офарид, рӯҳаш дар рӯи об парвоз мекард. Дар «Ҳастӣ» аз қавли Худованд омадааст: «Фалаке бошад дар миёни об, ва обро аз об чудо кунад». Умуман қувваи сабзишу нумӯ будани об дар мазҳаби аҳли Яҳуд ва Насронӣ маҳсус таъкид шудааст. Ҳатто чунин ба назар мерасад, ки то дараҷае қувваи ҳосилхезиву борварии об ва ба арсаи амал даромадани одам байни ҳам иртиботе доштааст. Аз ҷумла, дар боби дувуми китоби «Ҳастӣ» омадааст: «Ва ҳеҷ буттаи сахро ханӯз дар рӯи Замин набуд ва ҳеҷ алафи сахро ханӯз нарӯида буд, зеро ки Худованд Худо борон бар Замин наборида буд ва одам набуд, ки Замиро кор кунад».

Ба ҳамин сабаб дар бандҳои минбаъда сухан аз буғи аз замин баромада ва сероб шудани тамоми рӯи замин ва баъд офариниши одам меравад. Ҳазрати Одам низ дар боғи Адан, ки бо наҳре иборат аз чор шохоб дарахтони онро шодоб мегардонад, ҷой дода шуд, то онро ниғадори кунад. Яке аз мушаххасоти об дар китоби «Ҳастӣ» он мебошад, ки Худованд ба об мувофиқ ҷонваронро мисли наҳангу моҳӣ ва дигар ҳазандагон офарид, то ки аз онҳо барои дигарон неъмате расида бошад. Бинобар ин, Худованд онҳоро баракат дода, гуфт: «Баровар ва афзун шавед

ва обҳои баҳрро пур кунед»

Дар китоби насронӣ ӯ исавихо об ба сифати бозгӯкунандаи қудрату эъҷоқи паёмбарон, хиради онҳо ва баёнгарии муҳаббати Парвардигор нисбат ба эшон низ таъкид шудааст.

Масалан, ҳамон ҳадиси ҳазрати Муссо, ки бо ҳидояти Худованд бо шохаш дарахте оби талхро ширин сохт ва дар ҷавоби даъвои бани-Исроил бо қудрати Парвардигор тавасути асои Муссо аз саҳрое дар саҳрои Син дувоздаҳ чашмаи об беру номад ва эшон аз об сероб гардиданд ва маҳз тавассути берун омадани об ба Муссо пеши Худованд ва ба қудрати Худованди ягона эътимоду боварашон афзуд.

Дар «Қуръон» об дар шакли намуди гуногун намуддор мешавад: об, оби борон, абри боронзоӣ, чашма, рӯду рӯдхона, дарё ва амсоли инҳо. Танҳо вожаи об ба як шумшр 59 маротиба вадар ҳисоби дигар 63 дафъа ва бо тавсифҳои бештар аз 70 маротиба дар ин китоби муқаддас мавриди истифода қарор гирифтааст. Тавсифҳои чун оби раҳмат, оби равон, абри гаронбору, ҷуйҳои равон, сероб, дарёи ширину гуворо ва дарёи шӯробе сохт газанда, шӯру талх, оби сард, оби пурбаракат, (дарёи молот)... хеле фаровон ба истифода рафтанд. Ҳамчунин дар тавсифи «Қуръон» об неъматест, ки аз осмон омадааст, то ки ба замини мурда ҷон бахшад ва қазияи мазкур чандин маротиба ба такрор дар оятҳои гуногун омадааст. Аз ҷумла дар сураи «Наҳл» меҳонем:

Об ва тавсифҳои оби барои ифодаи ҳамаи ҳолати инсонӣ ба истифода рафтааст: Оби рӯй, оби чашм, оби май, оби дида, оби лутф, орзуи об, оби гарм, оби ҳаёт, оби зиндагӣ, обу гил, ҷуйбор, оби равон, оташи об, ба сад об шустан, селоб ва ғайра, ки дар адабиёти тоҷик ҳазор андар ҳазоранд, аз имконоти беандозаи тасвирсозӣ об гувоҳи медиҳанд. Зиёда аз он, аҳли адаб бехтарин шеърӣ худро ба об ташбеҳ кардаанд ва «равонии оби сухан», «шеърӣ тар», «шеърӣ тари чун

об»-ро ба кор гирифтаанд.

Хушбахтона, Тоҷикистон чун кишвари пешбарандаи ғояву равандҳои масоили об пазируфта шудааст. Маҳз бо пешниҳоди Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Тоҷикистон ҳамчун кишвари ташаббускори се қатъномаи Маҷмаи кулли СММ (Созмони Миллалӣ Муттаҳид)-Соли байналмилалӣ оби тоза (2003), Даҳсолаи байналмилалӣ амалиёти “Об барои ҳаёт” (2005-2015), Соли байналмилалӣ ҳамкорӣ дар соҳаи об-(2013) шинохта шудааст. Дар ин давра тавачҷуҳ ва нигоҳи кулли мамлакатҳои бузургу тавоно барои баррасии масъалаҳои глобалии марбут ба об зиёд гардид. Ба шарофати даъват ва пешниҳодоти сарвари Ҷумҳурии Тоҷикистон имрӯз давлатҳои ҷаҳон аз ҳисоби манбаҳои барқароршавандаи табиӣ чун об барои рушди “иқтисоди сабз” чораҳо меандешанд, ки ҳама барои пешгирӣ ва то андозае кам кардани хавфи гармшавии иқлими сайёра мусоидат хоҳад намуд.

Проблемаҳои имрӯзаи мушкилии норасоии об Пешвои муаззамии миллати моро барои амали башардустона ва хайрхоҳона водорнамудааст, ки 21-декабри соли 2016 Маҷмаи Умумии Созмони Миллалӣ Муттаҳид қатъномаи амал “Об барои рушди устувор 2018-2028”-ро, ки аз ҷониби Тоҷикистон пешниҳод шуда буд, қабул намуд. Ин иқдоми навбатии хайрхоҳонаи Пешвои миллат тамоми мардуми кишварро хушҳол гардонид ва ҷиҳати дастгирӣ, фаҳмонидани нуктаҳои муҳими ин қатънома дар тамоми муассасаю корхонаҳо, мактабҳои олию таҳсилоти умумӣ ҳамоишҳо баргузор гардиданд. Қатъномаи мазкурро 177 давлати узвиин созмони умумичаҳонӣ дастгирӣ намуданд. Чунин ҳуҷҷати муҳим на танҳо барои ҷумҳурии мо, балки барои мардуми кулли сайёра аҳамияти ҷаҳонӣ дорад, зеро тибқи нишондодҳои омӯрӣ об на танҳо барои ошомидан, балки баҳри истифода дар тамоми соҳаҳои муҳталифи хоҷагии халқ муҳим аст.

Шарифов Ё. мудири таълиқи тарбиявии Донишкада

ЗАБОНИ МО- ҶАҲОНИ МО

Баъд аз соҳибистиклол гардонидани ҷумҳурии азизамон дар соҳаҳои гуногуни ҳаёти тараққиёту пешравиҳо ба назар мерасид. Да ин раванд забони адабии тоҷик низ ба дараи нави тараққиёти худ шуруъ намуд. Яъне дар баробари мустақилияти давлатӣ забони тоҷикӣ мақому манзалати бузурги худро дар ҷомеа давлатӣ, ҳамчун забони давлатӣ тоҷикон дар арсаи ҷаҳонӣ муарифӣ мегардад.

Инқашофи забони тоҷикӣ ва ташккули забони миллӣ натиҷаи он ҳама равандҳои иҷтимоиву сиёсӣ, иқтисодӣ ва маъданӣ буд, ки баъди қабул гардидани қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи забони давлатӣ» дар кишвари тоҷикон ҷараён доштанд. Дар муддати начандон тӯлонӣ имкониятҳои мусбии забони тоҷикӣ бо қувваи тамоми ба ҳаракат омада фаъол шуда, сифтаи нав пайдо намуданд.

Ин сифат аз тағйир тартиби алифбои тоҷикӣ, қабул гардидани имлои нави забони тоҷикӣ (соли 1998, 2011) ва нашрнамудани китобҳои дарсӣ ба забони тоҷикӣ, тағйирот даровардан дар луғатҳои гуногун ва ғайра иборат буд. Дар натиҷаи ин тағйиротҳо забони адабии тоҷикӣ имкон ёфт, ки барои ифодаи матлабҳои сиёсиву иҷтимоӣ ва илмиву техникаи замони иҷтимоӣ ва илмиву техникаи замони мо ҳозир бошад.

Лекин роҳҳои инкишофи забони адабии тоҷикӣ дар ин муддат ҳаргиз ҳамвор набуд ва имрӯз ҳам дар ин раванд баъзе тамоюлотӣ зиддиятнок ба назар мерасад. Зеро, ки дар Тоҷикистон вайронкорӣ дар соҳаи забон ва безъитноӣ нисбат

ба тозагии он боиси эътирози аҳли ҷамъият нагардидааст. Дар ҷумҳурии мо вазъияти забони адабии имрӯзаи тоҷикӣ ва камбудии забони матбуоту нашриёт касеро хабардор намесозад. Ҳол он, ки ин масъала баҳсу мунозираи доманадореро талаб дорад.

Маҳсусан дар тарҷумани китобҳои илмӣ соҳаҳои гуногун камбудии ҷиддӣ ба назар мерасад. Айни замон дар мамлакатамон соҳаи энергетика соҳаи асосӣ ба шумор меравад ва ба ҳамагон маълум аст, ки ҳаёти имрӯзаи инсонро бе истифодаи неруи барқ тасаввур кардан хеле душвор аст. Шаҳодати ин он аст, ки дар тамоми соҳаҳои хоҷагии халқ барқ ба таври васеъ истифода мешавад. Асбобҳои рӯшноӣ таъминкунанда, гармидиҳанда, техникаи рӯзгор, аз ҷумла машинаҳои ҷомашӯй, дарздӯзӣ, машинаҳои электронии ҳисоббарор, яхдон, дарзмол, чангқашак, мӯйхушккунак, ки меҳнати инсонро сабук ва вақтро барои иҷрои корҳои рӯзгор сарфа менамоянд, бо неруи барқ кор мекунанд. Пас ин соҳа дар зиндагии ҳаррӯзаи мо лозим ва зарур аст. Бинобар ин тарҷумонҳои китобҳои ин соҳаро зарур аст, ки ҳангоми тарҷума аз калимаю мафҳумҳои оммафаҳм истифода намоянд. Маҳсусан масъулияти ба тавсиб расонандагонӣ луғатҳои ду

забонаи соҳаи энергетика дар ин самт бояд афзун гардад. Чунки вайронии забон бештар аз ҳама дар тарҷума ба мушоҳида мерасад. Масъулинро зарур аст, ки ҳангоми аз забони русӣ ба забони тоҷикӣ баргардонидани мафҳумҳо

ба ҷои калимаҳои сермаънову душворфаҳм аз калимаҳои серистеъмоли забони адабии тоҷик истифода баранд. Баъд аз қабули қонун «Дар бораи забони давлатӣ» китобҳои зиёде дар ин соҳа таъбу нашр гардиданд, ки ба талаботи имлои забони тоҷикӣ ҷавоб гуанд. Вале дар мундариҷаи баъзе аз ин китобҳои луғатҳои муҳтасар оварда шудааст. Хуб мебуд агар ин луғатҳои муҳтасар ба луғатҳои муфассал иваз мешуданд. Дурушт гардидани сухан, бе эътиноӣ нисбат ба дурустиву зебоии сухан, вайрон кардани қоидаҳои забон ва ба назар нагирифтани меъёрҳои он, ки ин гуфтаҳо дар баъзе истилоҳоти соҳаи энергетика ба назар мерасад, ҳодисаи манфиест, ки ба ҷиҳати мънавии ин соҳа зиён меорад.

Ҳаматарафа омӯхтани меъёрҳои забони адабӣ ва дигаргуниҳои нави, ки аз ин меъёрҳо фарқ мекунанд, барои инкишофи забони адабӣ зарур аст. Бинобар ин ҳар як мутахассиси ин соҳаро лозим аст, ки ҳангоми нашр намудани китобҳои онро ҳаматарафа таҳлил намоянд ва нуксонҳои дар боло зикршуда роҳ надиҳанд.

Хуллас, нақши забони тоҷикӣ дар соҳаи энергетика айни замон мураккаб ва ноҳамвор аст. Ҳол он ки соҳаи «Энергетика» яке аз соҳаҳои қалонтарини хоҷагии халқ буда, истеҳсол, ба дигар намуд мубаддал намудан ва истифода бурдани намудҳои гуногуни неруро дар бар мегирад.

Муродов С. омӯзгори кафедраи “Фанҳои гуманитарӣ”

ИСТИФОДАИ МЕТОДИ СУХБАТ ВА МОҲИЯТИ ОНҲО ДАР ТАЪЛИМ

Дар воқеъ, дар таълиму тарбия тарафу чанба ва омилҳои зиёди чомеа ширкат меварзанд, лекин дар чараёни дарс ва алалхусус, дарсҳои забони англиси танҳо ду субъекти асосии таълиму тарбия иштирок менамоянд - омӯзгор ва донишҷӯён. Вазифаи асосии омӯзгор таълим додан аст, ки ба он роҳҳои роҳбарӣ ба омӯзиши донишҷӯён, додани маслиҳат ба онҳо, ташкили босуботу самаранокии чараёни таълим буда, вазифаи донишҷӯён аз омӯзишу ба даст овардани донишу малака иборат аст. Ин кор аз донишҷӯён фаолияти мустақилонаи маърифатиро низ тақозо дорад. Аз ин рӯ, донишу малакаи донишҷӯён аз фанни англисӣ ва ё мавзӯҳои мушаххаси он фаолияти дугарафаи субъектҳои асосии таълиму тарбияро тақозо дорад. Бо дар назардошти ин гуфтаҳо имрӯз чараёни дарс аз фанни англисӣ амалишавии таълим ва омӯзиш мебошад, яъне дар чараёни дарс ҳардуи онҳо ҳузур доранд.

Омӯзгор дар мавриди тайёри ба дарс бояд муайян кунад, ки дар мавзӯ кадом мафҳумҳои илмӣ ва калимаҳо барои донишҷӯён ношиносӣ нофаҳмо ҳастанд. Ӯ ин қабил калимаю ибора ва мафҳумҳоро ба донишҷӯён қисман фаҳмонидаю қисман дар тахта навишта ва ё бо роҳи дигар ба онҳо дастрас мегардонад, то ки онҳо дар идрок ва маъноифати мавзӯ мушкилии зиёд надошта бошанд. Ҳар як омӯзгор вазифадор аст, ки фанни худро мувофиқи принципҳои дидактикӣ мунтазам баён карда ба чузҳои чараёни таълим: дарк кардан аз худ намудан, дар амал татбиқ кардан ва ғайраҳо диққат диҳад. Бояд дар назар дошт, ки дар ҳар як дарс мавҷудияти ҳамаи чузҳои чараёни таълими шарт нест ва ҳато ғайри

имкон аст. Дар ҳар як дарс вобаста ба типи дарс, чузҳои дахлдори чараёни таълим дар амал татбиқ карда мешавад. Дарс ҳамчун шакли асосии таълим хусусиятҳои ба худ хос дорад. Оид ба хусусиятҳои дарс ҳамчун шакли асосии таълими дар китоби «Педагогикаи мактаб» (дар зери таҳрир Т.И.Шукина) чунин навишта шудааст: «... дарс - ин қисми бартамои ва вақти маҳдуддоштаи чараёни таълим мебошад, ки дар рафти он вазифаҳои муайяни таълиму тарбия ҳал мегардад; ҳар як дарс дар ҷадвал дохил карда мешавад, вай дар доираи вақт ва ҳаҷми маводи таълимӣ маҳдуд аст; дарс ҳамчун шакли доимии таълимӣ, ки аз худкунии систематикӣ дониш, маҳорат ва малакаҳоро дар донишҷӯён таъмин менамояд, аз шаклҳои дигари ташкилӣ фарқ мекунад ба дарс иштирок кардани ҳамаи донишҷӯён ҳатмист, инчунин, ҳамаи онҳо системаи донишхоро, ки бо мантиқи муайян ба дарсҳо тақсим шудаанд, аз худ менамоянд; дарс шакли муҷассами ташкили таълим аст. Вай мазмуни гуногунро дар бар мегирад, ки мувофиқан ба онҳо метод ва усулҳои зарурии таълимии фронталӣ гурӯҳӣ дастҷамъӣ ва инфиродӣ ташкил карда мешавад.

Чараёни таълим мураккаб буда, дар таҳти роҳбарии омӯзгор мегузарад. Таълим мақсади муайян дорад. Мақсади умумии таълим донишҷӯёнро бо дониш, маҳорат ва малакаҳо мусаллаҳ намудан, онҳоро тарбия ва ташаккул додан аст. Аз ин ҷост, ки таълим характери таълими ва тарбиявӣ дорад. Таълим ба маънои то-маш ба тарбия алоқани зич дорад. Ин ду мафҳуми педагогӣ дар алоқамандии мақсади умумии тарбияро дар

ҷамъияти мо муайян мекунад.

Дар чараёни таълими ду фаъолият-фаъолияти омӯзгор ва донишҷӯ мушоҳида мегардад. Дар ҳолати баробарвазн будани ҳарду, мақсад таълим бо муваффақият ноил мегардад, чараёни таълим фаъол гашта ба ҷунбиш мебарояд, аз худкунии асосҳои илм осон мешавад. Ба фаъолияти омӯзгор баёни маводи таълими, ба донишҷӯён вазифа супоридан, тарзи мушоҳидакунии ёд додан, дар онҳо ҳосил намудани дониш, маҳорат ва малакаҳо, ташкили кори мустақилона, санҷиши дониш, маҳорат ва малакаҳои донишҷӯён, баҳогузори, дар амал татбиқ намудани донишҳои назариявӣ ва ғайраҳо дохил мешавад. Ба фаъолияти донишҷӯён аз бар кардани донишҳои аз тарафи омӯзгорон дода шуда, мутолиаи китоби ва дигар адабиётҳои тавсия додашуда, иҷрои мушоҳидаҳои аз тарафи омӯзгор супорида шуда, машқ кардан, такрор намудан, таҳлил намудани ҷумлаҳо бо роҳҳои гуногун, дар амал татбиқ кардани донишҳои назариявӣ ва ғайраҳо дохил мешавад.

Сухбат ҳамчун методи таълими характери саволу ҷавобро дорад. Истифодаи методи сухбатро байни мавзӯи нав ва инчунин такрор ёфтани мавзӯи гузашта талаб мекунад. Сухбати методи мураккаб буда, ба омӯзгор бо маҳорат имконият фароҳам меорад, ки чараёни маърифатро идора намояд. Афзалияти асосии ин метод нисбат ба методҳои ҳикоя, лексияи донишқадави ва ғайраҳо дар он аст, ки саволҳо ба омӯзгор имконият медиҳад, ки ба рафти фикрро нии донишҷӯи шинос шавад.

давоми дар сах. 8

ВАЗЪИ СОХТМОНҲОИ АЗИМИ ВИЛОЯТИ ХАТЛОН ДАР СОЛҲОИ 90-УМИ АСРИ XX

Бо супориши Президенти кишвар дар 16-уми ноябри соли 1998 хатти 11-километраи гази табиӣ аз мавзеи қони гази Ҳоча Сартез то шаҳри Кӯлоб расонида шуд. Пештар 50 фоизи эҳтиёҷоти шаҳри Кӯлоб аз қони гази Балҷувон таъмин мегардид, ки акнун фишори он ниҳоят паст гардида буд. Холо бошад аз 16 ноябр эҳтиёҷоти шаҳр пурра аз ҳисоби қони Ҳоча Сартез таъмин карда мешуд. Захираи қони гази табиӣ Ҳоча Сартез, аз рӯи ҳисоби мутахассисон тахминан дар ҳудуди 1 миллиарду 150 миллион метри мукааб буда, метавонад минтақаро дар давоми 25-30 сол аз газ таъмин намояд. 16 ноябри соли 1998 гази Ҳоча Сартез ба шаҳри Кӯлоб равона шуд ва як исгоҳи газпуркунии нақлиётҳо низ ба истифода дода шуд.

Яке аз сохтмонҳои муҳими ҷумҳурӣ, ки барои аз бунбасти коммуникатсионӣ раҳо намудани минтақаи Кӯлоб ҷун боду ҳаво зарур буд, ин сохтмони роҳи оҳани Кӯргонтеппа-Кӯлоб ба ҳисоб мерафт. Сохтмони ин роҳ доим дар мадди назари сардори давлат қарор дошт. Бо мақсади ба рафти корҳои сохтмонӣ шинос шудан сарвари давлат 16 октябри соли 1997 ба пикети 63-уми роҳи оҳани Кӯргонтеппа-Кӯлоб омад. Сохтмончиён аз ин зиёрат рӯҳбаланд гашта, ваъда доданд, ки кӯпуруки 220 метри роҳи оҳани болон дарёи Вахшро дар ҳамин соли 1997 ба анҷом хоҳанд расонид. Онҳо ба ваъдаи худ вафо карда сохтмони кӯпрукро ба анҷом расонида, дар 29 декабри соли 1997 қитъаи 30-километраи роҳи оҳани Кӯргонтеппа-Кӯлобро ба истифода доданд. Дар маросими ботантанаи кушодани ин қитъаи роҳ ва кӯпрук Президенти кишвар иштирок дошт.

Баъд аз гузаштани 6 моҳ-7уми сентябри соли 1998 навбати аввали роҳи оҳани Кӯргонтеппа-Кӯлоб, ки то деҳаи Саргазони ноҳияи Данғара 54 километрро ташкил медиҳад, ба итмом расонида шуд. Дар маросими ифтитоҳи роҳ сардори давлат Эмомалӣ Раҳмонов, раиси маҷлиси Олӣ Сафаралӣ Рачабов ва сарвазир Яҳё Азимов иштирок варзиданд. Дарозии умумии роҳи оҳани Кӯргонтеппа-Кӯлоб 128, 42 километрро ташкил медиҳад. Баъд аз ин дар моҳи октябри соли 1998 Ҳукумати Ҷумҳурӣ дар бо-

раи татбирҳои вусъат бахшидан ба анҷоми сохтмони хатти роҳи оҳани Кӯргонтеппа-Кӯлоб қарор қабул кард. Президенти кишвар супориши қатъӣ дод, ки то рӯзи истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон 9 сентябри соли 1999 анҷоми бечуну-чарои сохтмони марҳилаи дууми ин объект (Саргазон-Кӯлоб) таъмин карда шавад. Аз ҳама муҳимаш ба вазорати молия, Бонки милли ва раёсати роҳи оҳани Тоҷикистон супориш дода шуд, ки маблғгузори сохтмонро мутобиқи нақшаи иҷроӣ корҳои сохтмонӣ насбкунӣ таъмин намуда, сохтмонро тибқи нақшаи аз ҷониби Президенти Тоҷикистон тасдиқшуда амалӣ гардонанд.

Ин қарор нуктаи таҳаввуле шуд дар сохтмони мазкур ва ҳангоме, ки Президенти кишвар дар 13 уми март соли 1999 бо қорҳои сохтмонӣ дар қитъаи роҳи Саргазон-Кӯлоб шинос шуд, дар сохтмони роҳ 46 ташкилотҳои бинокории вилоятию ҷумҳуриявӣ дар ду баст кор мекарданд. Ба ин қонъ нашуда, Президенти кишвар бори дигар аз сохтмони роҳи оҳани дар қитъаҳои гуногуни он 15-16 уми июли соли 1999 дидаанд кард. Ӯ дар ҳамин сафараш ба истгоҳи роҳи оҳани шаҳри Кӯлоб, ки сохтмони он моҳи сентябри соли 1998 оғоз гардида буд, ташриф овард. Дар ин вақт аз 1 миллион 350 ҳазор доллар барои сохтмони он ҷудо шуда аллакай 75 фоизаш истифода гардида буд. Президенти кишвар вазифа гузоштанд, ки сохтмони вокзали мазкурро то 10-уми августи соли 1999 ба анҷом расонанд.

Маҳз, бо ҳамин кӯшишҳои пайгиронаи Президенти кишвар сохтмони роҳи оҳани Кӯргонтеппа-Кӯлоб ва вокзал дар шаҳри Кӯлоб дар мӯҳлати муайянгардида то рӯзи ҷашни истиқлолияти ҷумҳурӣ ба анҷом расонида шуд. Рӯзи 7-уми сентябри соли 1999 роҳи оҳани Кӯргонтеппа-Кӯлоб кушода шуд ва мусофирони қаторҳои аввалини ин роҳ Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмонов, Раиси Маҷлиси Олӣ Сафаралӣ Рачабов, Сарвазир Яҳё Азимов ва сафирони давлатҳои бо Тоҷикистон дӯст буданд. Онҳо ба истгоҳи шаҳри Кӯлоб расида, дар ҳамони ифтитоҳии он иштирок варзиданд. Президенти кишвар дар суханронии

худ аҳмияти қалони иҷтимоию иқтисодӣ ва стратегии ин роҳро қайд карда гузашт. Роҳи нави оҳан моро ба кишварҳои Осиё-Ву Аврупо мепайвандад, гуфт Ӯ. Бавоситаи ин роҳ акнун қанони бекори минтақаи Кӯлоб метавонанд ба осонӣ ба Федератсияи Русия ва ҷойҳои дигар ба қор раванд. Борҳои шахсию давлатӣ низ ба суҳулат ва арзон аз кишварҳои дуру наздик ба минтақаи Кӯлоб интиқол дода мешаванд.

Ҳамзамон рӯзи 25-августи соли 1999 вилояти Хатлон ба воситаи маршурти қаторҳои Кӯргонтеппа-Конибод бо шимоли ҷумҳурӣ пайвасти гардид.

Лоихаҳои пешакии роҳи мошингарди Кӯлоб-Қалъаи Хум-Хоруғ аз рӯи баъзе маълумотҳо ҳанӯз дар соли 1929 тайёр гардида буд. Вале лоихаҳои ҳақиқии он дар соли 1984 омода шуда, дарозии роҳ аз Кӯлоб то Қалъаи Хум 168 км ва то Хоруғ- 400 км-ро ташкил медиҳад. Лоихаи 106 км-ро ташкил медиҳад.

Кӯргонтеппа вилояти аз ҳама гарми Тоҷикистон аст. Давраи хунук ва тез-тез тағирёбии ҳарорати ҳаво, ки ба он наздик аст, ба ҳисоби миёна 60-80 рӯз давом мекунад. Зимистони ҳақиқӣ бошад, дар вилоят қариб намешавад. Моҳи аз ҳама хунук январ аст. Давраи гарми аз миёнаи моҳи феврал оғоз ёфта ва то авалҳои моҳи декабр давом мекунад. Давомоти миёнаи он 280-300 рӯз бо-риш асосан, то 50- фоизи меъёри солона дар фасли баҳор мешавад.

Тобистони вилоят гарм ва хушк аст. Ҳарорати миёнаи ҳавои моҳи июл 30-31о буда, максимумҳои мутлақ ба 47-480 (Шахритус) мерасад аз ҳудуди вилоят якҷанд дарёҳо мегузаранд-инҳо Вахш, Қофарниҳон, Панҷ якҷанд дарёча, ки ба ҳавзи дарёи Ому мутааллиқанд.

Захираҳои маъдану ашёи хоми, вилоят аз рӯи сарватҳои табиӣ ба ноҳияҳои таъмин набудаи ҷумҳурӣ мансуб аст. Дар ҳудуди он қонҳои нафту газ, намаки ош, оҳансанг, доломит, масолеҳи, бинокорӣ ёфта ва ба ҳисоб гирифта шудаанд.

Мирзоев Парвиз, мудири кафедраи «Фанҳои гуманитарӣ»

НАҚШИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР ИЛМОМУЗИИ ЧАВОНОН

Яке аз дастовардҳои муҳими Истиклолияти давлатӣ барои ҷавонон ин таваҷҷӯҳи бевосита ва падаронаи Асосгузори Сулҳу ваҳдати Миллӣ, Пешвои миллат Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯхтарам Эмомалӣ Раҳмон ба насли ҷавонони кишвар мебошад. Сарвари давлат барои беҳтар гардонидани шароити имкониятҳои донишомӯзии ҷавонон солҳои охир ба таъмиру таҷдиди мактабҳо, сохтмони муассисаҳои таълимӣ наву замонавӣ, сифати чопи китобҳои дарсӣ, компютеркунонии муассисаҳои таълимӣ аҳамияти ҷиддӣ дода, дар баробари дигар манбаҳои иттилоотӣ Китобхонаи миллиро сохта, бо таҷҳизоти технологияи пешрафтатарин ба истифода супориданд. То ба имрӯз беш аз 2500 муассисаи таълимӣ аз нав бунёд гардида, ба шароити муосир мутабиқ гардонда шудаанд. Инчунин пояҳои моддӣ ва техникаи муассисаҳо пурқувват гардонда шуда, технологияҳои муосир ба низомии таҳсилот ворид гардиданд ва масъалаи компютеркунонии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ дар соли Ҷамоат ба 111-фоида расонида шуд. Ҳоло донишгоҳу донишқадаҳои кишвар ба 17 ҳазор-компютер

таъмин буда, ба 7-нафар донишҷӯ як компютер рост меояд. Тибқи маълумот дар замони шӯравӣ дар Тоҷикистон ҳамагӣ 13-муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, аз ҷумла як донишгоҳ ва 12-донишқада фаъолият дошт, ки дар онҳо ҳамагӣ аз рӯи 82-ихтисос мутахассис тайёр карда мешуд. Ҳоло дар мамлакат 36-муассисаи таҳсилоти олии касбӣ аз рӯи 300-ихтисос мутахассис тайёр мекунанд. Барои дастгириву ҳавасмандгардонии ҷавонон тӯли солҳои Истиклолият як қатор имтиёзҳо аз қабилӣ стипендияи байналмиллалӣ Президентӣ «Дурахшандагон» грамотаҳои Ҳукумати Тоҷикистон барои ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар соҳаи тарбияи ватанпарастии ҷавонон, ҷоизаи бо номи Исмоили Сомонӣ барои олимони ҷавон, дастгириҳои давлатӣ оид ба ҷудо кардани манзил ва китъаи замин муқаррар шуда, ҷалби ҷавонони лаёқатман ба идоракунӣ давлатӣ ва пешбарии онҳо мансабҳои роҳбарӣ кунанда чун зухуроти ғамхорӣ доимии Ҳукумат мунтазам идома дорад. Аз ин рӯ, соли 2010-ро Соли Маърифат ва фарҳанги таълимӣ эълон карда буданд. Ҳам замон ба ин, ба фаъолият оғоз намудани беш аз 150-литсею гимназияҳо барои баравияҳо ҷудо

кардани хонандагон ва тибқи завқу шавқи онҳо ба таълим фаро гирифтани фарзандон самарайи дилхоҳ бахшид имрӯз ин зинаи таҳсилот ба мактаби бузурги тарбияи кадрҳои коргарӣ табдил ёфтааст. Маблағгузори мӯассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дар зарфи 25-соли охир 7-баробар зиёд гардида аз 32-млн сомонӣ соли 2011 ба 296-млн сомонӣ дар соли 2016 расидааст.

Барои мо ҷавонон яке аз дастовардҳои бузург ин ММТ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Бо мақсади ба камол расидани наслҳои соҳибмаърифату тарбиятдида қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд»-ро қабул карданд. Инчунин, бо роҳи райъпурсии умуми халқи ба Конститутсия ворид сохта, масъулияти омӯзгор падару модар ва ҷамъиятро нисбат ба тарбияи фарзанд муҳим шумориданд. Дар яке аз суҳанронҳои Асосгузори Сулҳу ваҳдати Миллӣ ва Пешвои миллат дар бораи ҷавонон чунин изҳор кардаанд: «Шумо ҷавонони бо нангу номуси миллати тоҷик офаранда ва созандаи ин фарҳанг мебошед. Имрӯз халқи тоҷик ва ҳамаи мо боварии комил дорем, ки шумо ҷавонон ин масъулияти бузурги таърихӣ ва қарзи пурифтихори фарзандони худро сарбаландона адо хоҳед кард.»

Ин ҳама суҳанронӣ ва ғамхориҳои Асосгузори Сулҳу ваҳдати Миллӣ ва Пешвои миллат мӯхтарам Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон барои илмомӯзии мо ҷавонон мебошад.

Шарифов Ё. мудири таълики тарбиявӣ Донишқада

ТОҶИҚОН ВА ТА- МАДДУНИ ҶАҲОН

Таърихи халқи тоҷик хотираи миллати тоҷикро аз замони қадимтарин то замони моро дар бар мегирад ва он қисми таркибии таърихи башар мебошад. Халқи тоҷик аз асри санг то ворид шудани аҷдодони қадимтарини он ба таърих, пайдоиши давлатҳои аввалин дар қаламрави сунати халқҳои форси-забон ва то оғози асри ХХ бо халқҳои Осиёи Марказӣ, Афғонистон, Эрон, Осиёи Хурд ва мардуми форси-забонӣ дигари Осиё таъриху фарҳанги муштарак дорад. Аз ин рӯ, бе тарҷумон ҳарф зада, ҳамдигарро фаҳмида метавонанд. Бояд гуфт, ки халқҳои форсигӯро решаи умумии ориёӣ қадим бо ҳам мепайвандад. Бо дар назардошти ин гуфтаҳо дар таърихи ниёгони мардуми форси-забон ва таърихи халқи тоҷик то оғози асри номбурда худудҳои миллию давлатӣ гузошта нашудааст.

Дар шароити истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти омӯзиши таърихи халқи тоҷик беандоза афзудааст. Аз ин рӯ, давлат ва соҳаи маорифи кишвар ба таҳқиқи ин омӯзиши таърихи гузаштаи миллат диққати сазовор медиҳанд, аз он ҷумла таълими он дар мактабҳои таҳсилоти умумӣ ва касбӣ низ. Омӯзиши таърихи халқи тоҷик на танҳо дорони аҳамияти миллий. Таҳқиқи ин таърих ва шинос намудани он ба ҷаҳониён барои миллати тоҷик аҳамияти бунёдӣ дорад. Ба ҳамин восита мо метавонем тамаддуни гузаштаи халқи тоҷикро, ки ба тамаддуни ҷаҳон нишонаҳои оламшумули давлатдорӣ ва илму фарҳангро додааст, ба рӯи оламиён боз кунем ва бигӯем, ки мо яке аз тамаддуноҳои бойтарини башарро намояндагӣ мекунем. Ин намояндагӣ наслҳои имрӯз ва фардои миллати тоҷикро водор месозад, ки сазовори ниёгони шӯҳратманди худ бошанд.

Месозад, ки онд ба моҳияти тамаддун ва таърих каме таваққуф кард. Дар замони шӯравӣ вазиҳои таърих инъикоси муборизаи синфӣи антагонистӣ ва дар ин замина инқилобҳои иҷтимоӣ дар асоси ҳақ шуморидани ғояи оштинпазирии табақаҳои заҳматкашон

бо табақаҳои дигар ва додани мақоми душмани синфӣ ба гурӯҳҳои иҷтимоӣ дорони ҷомеа иборат буд. Ҳулосаи дигар ин аст, ки хонандаи мактаби таҳсилоти умумӣ ва касбӣ ё ашхоси дигар дар таърих бар зидди «душманони синфӣ» мубориза мебаранд. Аз рӯи далелҳои муҳаққик ва ё омӯзгор мачбур буданд, ки табақаҳои дорони бад дида ва нисбати онҳо бадҳоқ бошанд. Чунин қаламдод кардани таърих ва омӯхтани он аҳамияти илм ва фанни таърихро дар ташаккули инсонгароёнаи инсон халали ҷиддӣ ворид мерасонид. Ва дар амал таърих дар ҷодаи ташаккули инсонӣ башардӯст мақоми аслии худро иҷро карда наметавонист. Он мақсад ва вазиҳои идеологӣ ҳизби коммунистиро иҷро мекард. Аммо зарур аст, ки таърих вазиҳои аслии худ – шиносӣ ба ҳаёти иқтисодӣ иҷтимоӣ ва фарҳангии ниёгон, ки дар давлатҳои гуногун умр ба сар бурдаанд, иҷро намояд ва ба ҳамин васила тафаккури таърихӣ насли ҷавон ва қалонсолро ташаккул диҳад.

Таърих дар ҳамаи сураҳои вазиғаашро иҷро карда метавонад, ки он на муборизаи синфӣ, балки ифодакунандаи воқеии тамаддуноҳои пешин бошад. Ин мақоми таърих воқеияти илми таърих ва ҷанбаҳои башардӯстонаи онро таъмин ва ба хонандагонро донишҷӯён ҷилвагар месозад.

Манбаю сарчашмаҳои таърихи халқи тоҷик хеле зиёданд. Ба ин ҷумла ёдгориҳои ҳаёти моддӣ, давлатдорӣ, фарҳангӣ, сарчашмаҳои гуногунмазмунӣ ҳаттӣ, асотирҳо, асарҳои илмӣ таърихӣ ва марбути илмҳои дигар, эҷодиёти халқ, шоҳкориҳои адабиёт ва санъати даври замони

гуногунӣ пешин дохил мешаванд. Таъкид бояд кард, ки аксарияти муаррихони шӯҳратманди пешини мо натавонанд таърихи халқи худ, дини мубини ислом ва паёмбарони он, инчунин кушиш ба ҳарч доданд, ки таърихи башарро низ ба қалам диҳанд. Аз ин рӯ, офаридаҳои онҳо дар мавзӯи таърих дорони аҳамияти умумибашарӣ низ мебошанд.

Аҷдодони халқи тоҷик ҳамчун ватандор ва яке аз соҳибони асосии давлати Ҷаҳоманишиён дар Осиёи Марказӣ ва Бохтар ба муқобили истилогарони Юнону Макдун мубориза бурда, нерӯҳои ҳарбии душманро заиф гардонда, бо ҳамин халқҳои дигари Шарқро аз истилои Искандари Макдунӣ наҷот доданд. Муборизаи аҷдодони халқи тоҷик бар зидди Искандари Макдунӣ нишон дод, ки барои озодӣ ва истиқлолияти кишвар муборизаи шадид бояд бурд. Намунаи барҷастаи ин мубориза Спитамен мебошад, ки насли имрӯзаи ҷавонони Тоҷикистон аз ин бармади ватанпарвар сабақ мебардоранд.

*Абдуалев Б,
омӯзгори кафедраи
«Фанҳои гуманитарӣ»*